

Cultura i Espectacles

Entrevista Carme Riera La novel·lista mallorquina publica 'Venjaré la teva mort'

“El feminisme és una qüestió moral”

David Castillo
BARCELONA

La guardonada narradora mallorquina Carme Riera (Palma, 1948) torna a la novel·la negra amb la inquietant *Venjaré la teva mort*, publicada en català i castellà per Edicions 62 i Alfaguara. La corrupció política i la pederàstia ens arriben de la mà de la detectiva Elena Martínez.

Dedica la novel·la a la malaguanyada Montserrat Roig.

Doncs perquè va ser una escriptora molt estimada per mi i tinc la sensació que està força oblidada, amb excepcions puntuals. Quan va morir, em vaig comprometre a visibilitzar-la quan pogués. Aquest any, amb motiu de l'exposició i la reedició d'*Els catalans als camps nazis*, em va fer il·lusió dedicar-li la novel·la, recordar-la altre cop.

M'ha desconcertat la novel·la perquè no és amb l'estil de Carme Riera. Per què ha buscat la frase curta, anar per feina?

Jo tampoc la reconec [riu]. He buscat altra perspectiva perquè ja saps que sempre m'agrada fer coses diferents a les ja fetes. Normalment, treballo força la llengua i les frases llargues, en aquest cas no. Volia donar la veu a aquest personatge, que, per la seva manera de ser, per la seva procedència, orígens i edat, no podia altra cosa que tenir aquest estil. Per coherència amb el personatge, Elena Martínez, ha aparegut aquesta novel·la, que és humorística, sarcàstica, excepte el final, que no us revelaré.

També conté una reflexió moral sobre l'ADN del país. Com la compararia amb l'altre policíaca

que va fer, 'Natura quasi morta'?

Doncs no ho sé. No reflexiono mai sobre aquestes qüestions perquè mai no rellegeixo el que he escrit en llibres anteriors. Són diferents perquè l'altra novel·la estava escrita en tercera persona i aquesta, en primera. Aquí la veu em comprometia amb un punt de vista distint. Insisteixo que és una exdetectiva molt dolenta en la seva antiga professió i que no és escriptora. En certa mesura, ho havia fet, però no tant a *Natura quasi morta*. Sí a *L'estiu de l'anglès*, en què utilitzava un personatge que era una venedora de pisos i també detectiva. En aquell cas, era una novel·la més breu i no pretenia fer crítica social. A *Venjaré la teva mort*, aquest element és primordial, tant en referència a la classe política i econòmica com a certs comportaments sexuals inacceptables.

Ho ha fet mitjançant l'adaptació del punt de vista de la protagonista narradora.

Efectivament. És una novel·la que m'ha costat de fer malgrat que pugui semblar senzilla, perquè no et pots sortir del punt de vista d'algú que no sap res de literatura, el d'una persona del carrer, el d'una dona i que escriu perquè s'ha equivocat.

Està escrivint una nova novel·la. Fa temps que va lliurar 'Venjaré la teva mort' als editors?

No. Tenia 125 pàgines abandonades des del 2004 i vaig decidir reprendre la història. La vaig lliurar quan no podia corregir res més. Ja se sap com va. La vaig passar a les meves editores fa res, a començament d'any.

Hi ha aquella dita que les novel·les no les acabes mai, sinó

que hi ha un moment que les abandones.

O te les fan abandonar, perquè et podries quedar tota la vida corregint-hi o canviant-hi coses. De fet, en la meua traducció al castellà, hi ha coses que són diferents, fins i tot el final, coses que només pot fer el mateix autor, mai el traductor.

Ha utilitzar el gènere negre per denunciar un estat de coses?

Diria que la meua novel·la és més de grisor, no tant negra. M'he aprofitat d'aquest subgènere perquè porta implícita la denúncia. Només observant l'entorn, t'adones que aquests anys han estat força durs, difícils. Un dels desllorigadors són casos com ara els de pederàstia, que passen cada dia i no tenen punt final. Sovint es mantenen ocults, però, precisament per aquest motiu, m'horroritzen encara més. Tinc la sensació que les xarxes socials han incrementat un fenomen que ja es produïa, però ocult, anys enre. La violència de gènere és el pa nostre de cada dia, però sobre els més dèbils de la nostra societat, la infància, pesa aquesta xacra.

Era un dels seus objectius?

Volia denunciar l'abús sobre els més vulnerables. No coneixia gaires llibres de ficció que en parlessin, i això també em va interessar. Quan mirem sota la catifa, trobem coses pitjors que la corrupció política o la violència de gènere. És menys visible, però més terrorífic.

La novel·la viu en crisi amb l'argument, perquè la gent a qui interessa el tema ha passat a les sèries. Com superar el repte?

Sí, hi ha qui busca que li ho do-

Sobre el públic de les sèries, hi ha qui busca que li ho donin tot fet, però jo prefereixo la lectura

nin tot fet. Superar no ho superarem, perquè és més fàcil mirar que llegir. Llegir vol dir escol·lir, concentrar-se, triar les teves pròpies imatges per gaudir del llibre. La sèrie la tens allà davant, a la pantalla. Només t'exigeix mirar i sovint ni seguir la història. Entenc que hi hagi gent que només miri, fins i tot jo me les he mirades, però prefereixo la lectura. Quan vas al metro, veus que la gent ja no porta llibres o diaris, sinó que miren les pantalles dels telèfons: des de missatges, a jocs o música. Ho tenim malament. El boom de la literatura va ser en el XIX. El fulletó portava en paral·lel

La literatura tornarà a ser el que era en el segle XVIII, per a una minoria més o menys il·lustrada

cap a les noves idees, cap al socialisme utòpic i les ideologies avançades. A les fàbriques hi havia un tipus de lector que necessitava estímuls per superar-se, per autoformar-se.

Crisi de model?

En aquell moment, tothom volia la cultura escrita, des dels anarquistes i els comunistes als liberals i conservadors. Als ateneus i a les cases del poble s'assumia que la cultura ens havia de fer diferents. Ara, el debat va pel futbol i altres classes d'entreteniments. Sobre la crisi,

L'APUNT

Un assassí anomenat càncer

Lluís Lloret

El càncer no fa distincions. I poques vegades, presoners. Mata. La varietat de zones del cos que ataca i de sistemes per evitar la cura és digna del millor assassí de novel·la negra. La llàstima és que és una realitat, no una ficció. La llista de víctimes augmenta cada dia. Divendres passat, dos escriptors: Jordi Tiñena i Philip Kerr. Tiñena no podrà fer promoció de la seva darrera

novel·la, *Joc d'identitats* (Llibres del Delicte). La mateixa editorial presenta el 7 d'abril en el festival de novel·la criminal El Vi Fa Sang, de l'Espluga de Francolí, *Assassins del Camp*, amb quinze relats d'autors vinculats a les comarques tarragonines. Tiñena n'era un. No podrà parlar de les dues novetats, però al llarg del festival rebrà un oportú, emotiu i merescut homenatge.

La novel·lista mallorquina Carme Riera s'acosta de nou a la narrativa negra en una obra sobre la corrupció ■ JOSEP LOSADA

Crònica teatre

El groc és un clam

Jordi Bordes

Barcelona

Al teatre no li escau gens el groc. Perquè empal·lideix el rostre i perquè remet a la malastrugança del dissortat Molière morint a escena amb un pijama d'aquest color. Però és que a les arts escèniques els escau molt menys encara la manca de llibertat. I per això, ahir, en el que havia de ser una gran festa de retorn dels Premis de la Crítica al seu lloc natural, l'escenari d'un teatre com el de La Villarroel, la festa es va tnyir d'una sensació d'empipada general. Són temps convulsos i el teatre (i la crítica) no se'n pot sentir al marge. *L'àncora salvatge*, la gran triomfadora de la nit amb quatre premis de la Crítica (dels 8 a què aspirava), espectacle, direcció, espai escènic i espai sonor, imagina un país ideal, i no sap trobar la sortida. I això és un imaginari que els artistes poden ficcionar però no pas acceptar com a fet implacable. Àlex Casanovas, president de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya, ho deixava ben clar: "El teatre, ara mateix, és més necessari que mai." De fet, coincidia amb el director del Festival Grec, Cesc Casadesús, a agrair el talent dels artistes que permeten imaginar un món millor.

Si algú representa millor la llibertat és Iago Pericot. Sempre ha necessitat sentir-se alliberat de tot. I, per això, va trobar que l'escenari li permetia construir des d'un imaginari sense fronteres, ni lligams. Ahir va rebre emocionat el premi Gonzalo Pérez de Olaguer. Per la seva banda, Lita Claver, *La Mañana*, que fa pocs mesos va anunciar la seva retirada dels escenaris amb actuacions a l'Apolo del seu Paral·lel estimat, també va ser un altre element per trencar amb les mirades curtes, i la por de l'amenaça.

The Feliuettes van posar el punt de festa, tot i que amb un notable cinisme per iniciar la gala. Que presentava un ple fins a la bandera. L'actor principal, Xicu Masó, reclamava també atenció per a Open Camps. Evidentment, després de rebre el reconeixement pel seu monòleg *El metge de Lampedusa*. L'amistat sincera i des de la joventut va venir segellada per l'*ex aequo* de *Les noies de Mossbank Road* (Premi

Marta Marco, Cristina Genebat i Clara Segura, a 'Les noies de Mossbank Road', premiades 'ex aequo' ■ F. MENA

de la Crítica a les actrius principals). Marta Marco, en nom de Cristina Genebat i Clara Segura, va recordar que Marta Rovira i Raül Romeva van anar a veure l'espectacle. "Aquest cap de setmana, no podrien." Per la seva banda, el treball complex, carregat d'ombres de Teresa Vallicrosa guanyava el reconeixement a actriu secundària. I Llätzer Garcia repetia

Els Premis de la Crítica fan catarsi amb l'art i carreguen el discurs de reivindicacions de la llibertat d'expressió

amb el premi al text. No va fer doblet Joan Yago, però *Fairfly* va rebre el primer el reconeixement al teatre de petit format. Van repetir Teatre al Detall amb *La nena dels pardals*. La companyia va dedicar el premi als fills dels empresonats, en un instant que va congelar l'audiència. Pel que fa a arts del carrer, van reconèixer una acció a cavall del circ i l'acció misteriosa amb el públic (*Espera*). Agnès Mateus va rebre amb la queixa divertida de cada any de rebre el premi a noves tendències per *Rebota, rebota y en tu cara explota*. *Los bancos regalan sandwicheras y chorizos* van rebre els premis a revelació i de crítica jove. Pel que fa a dansa, Marta Carrasco va rebre una distinció per coreografia de *Perra de nadie*, el que serà el seu últim solo, però no el seu comiat dels escenaris. Dues hores i mitja després de la gala, encara s'aplaudia la reivindicació de Dones i Cultura. ■

crec que el que passarà és que la literatura tornarà a ser el que era en el segle XVIII: per a una minoria més o menys il·lustrada. Ja no servirà com a element de rebel·lió o de coneixement. En aquest sentit, hi ha una regressió. I l'eina de distracció en aquests moments són les sèries, sens dubte.

Sé que prefereix, però, el cinema que s'anomenava d'art i assaig al de Hollywood.

El cinema de Hollywood mai m'ha apassionat. Els meus referents han estat uns altres, però entenc que la gent jove tingui imaginari més actius, un tipus de sèries dinàmiques, en què passin moltes coses.

Percep el final d'una etapa?

Els meus estudiants s'avorreixen llegint Galdós perquè diuen que hi ha massa descripció! Hi ha coses que ja no interessin. Els joves i gran part dels antics lectors volen veure d'un cop d'ull com està bastit un personatge o una escena. La imatge ens domina. ■

'Thriller'

Carme Riera ambienta la seva nova novel·la l'any 2010 sobre la base de la investigació d'un empresari català. La detectiu protagonista, i narradora, es trobarà un submón de misèria moral que supera els típics casos de corrupció entre el poder polític i l'econòmic, si és que estan diferenciats. Riera utilitza un estil de novel·la policíaca gairebé *pulp*, com si busqués l'antiga novel·la de quiosc: diàlegs, frases nervioses i bromes. Salva els esculls del gènere provocant situacions còmiques, en què la sàtira condueix a una crítica social que evita la depressió del que va apareixent mentre desenvolupa la trama. La narradora barroca i sensual d'altres llibres és absent.